

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119

0032 OSLO

Deres ref.: Roger Spidsberg

Vår ref.: Ruben Jensen

Dato: 23. desember 2014

Høringsuttalelse endringer privatskoleloven (ny friskolelov)

1. Innledning

Vi viser til Deres Høringsnotat datert 17.10.14 og tillater oss å gi høringsuttalelse til forslag til endringer i friskoleloven.

Om NESO

NESO er en bransjeorganisasjon for byggebransjen i Nord Norge med 109 medlemsbedrifter, som til sammen har over 3300 medarbeidere og en omsetning på over 8 mrd. kroner. Hovedoppgaven er å gjøre de lokale bedriftene konkurransedyktige i forhold til de store nasjonale og internasjonale aktørene, gjennom kompetanseutvikling og rekruttering. NESO har drevet en betydelig skole- og opplæringsaktivitet med nærmere 9000 elever/deltakere gjennom 28 år. NESO har utviklet 7 egne skoler for bransjen og har i over 5 år drevet egen videregående skole for yrkesfag (Byggfaglig linje) i samarbeid med Nordland Fylkeskommune. Se for øvrig vårt nettsted www.neso.no for ytterligere informasjon,

2. NESOs merknader til forslaget

2.1 Egen erfaring - «NESOs Lærlingskole» – en videregående skole basert på «vekslingsmodellen»

Vi har over 5 års erfaring med å drive videregående skole innenfor yrkesfag (Bygglinje) basert på «vekslingsmodellen» og vurderer å søke om godkjenning som offentlig godkjent friskole basert på lovforslaget. I den anledning finner vi det riktig å dele våre erfaringer fra vekslingsmodellen slik at ny friskolelov tar høyde for den særegenheten som ligger i vår vekslingsmodellens måte å organisere opplæringen på både faglig og økonomisk.

«NESOs Lærlingskole» innen Byggfag er helt unik i nasjonal sammenheng og drives etter en såkalt «vekslingsmodell» med høyt innslag av praksis og alternativ organisering av undervisningen. Vi har drevet skolen i over 5 år og elevene gjennomfører opplæringen under prinsippet «4 år med full opplæring i bedrift» i kombinasjon med full teoriopplæring i VG1 og VG2. Elevene gjennomfører tre årlige teorisamlinger per år i 4 år ved vår skole som er lokalisert i Svolvær i Lofoten – nærmest så langt ut i «distriktet» en kan komme.

Elever fra hele landet kan delta, men i hovedsak har vi elever fra Nord-Norge. For å bli tatt opp som elev ved skolen kreves det inngått lærlingekontrakt med en godkjent lærebedrift. Elevene gjennomfører sin utdanning hvor teori og praksis går «hånd i hånd» over 4 år – deretter avlegger de sin fagprøve og utdanningen avsluttes.

Skolen er etter hvert blitt en av de største i landsdelen innenfor byggfag. Vi mener vårt skolekonsept er meget godt både for elevene, næringslivet og ikke minst for samfunnet.

Skolen kan vise til svært gode resultater, blant annet:

- frafall under 10%
- ikke fravær blant elevene
- gjennomsnittlig eksamenskarakter på 5,7

For øvrig kan vi nevne at skolen fikk Nordland fylkeskommunes opplæringspris for 2013 og er bredt omtalt (vedlagt) i Stortingsmelding nr.28: «*Gode bygg for et bedre samfunn. Ein fremtidsretta bygningspolitikk.*» Vi er også meget stolt av at H.M. Kong Harald besøkte skolen høsten 2012 – se vedlegg.

Finansiering

Vår skole er finansiert fullt ut av NESO og deltakerbedriftene. Elevene får blant annet kostnadsfri undervisning (vg1 + vg2 + flere bransjekurs) med PC og annet materiell, opphold med full pensjon og reise til/fra hjemsted dekket – disse er meget høye grunnet store avstander og meget høye flypriser. Bedriftene får ordinært lærlingetilskudd for elevene – NESO mottar ingen offentlige tilskudd.

I forbindelse med at vi eventuelt søker og får godkjenning som friskole, må den offentlige finansieringsmodellen tilpasses dette konseptet. Det må altså hensyntas om bedriftene skal få ordinært lærlingetilskudd samtidig som elevene er lærlinger, eller om skolen skal få ordinært tilskudd som øvrige friskoler – i så fall må nåværende tilskudd for 2 års skolegang fordeles over 4 år.

Bakgrunnen for vår skole

Byggebransjen er en av de største næringene i Nord-Norge og vi sliter med å rekruttere tilstrekkelig antall fagarbeidere lokalt. Den årlige søkertilgangen til de videregående skolene dekker bare en svært liten del av behovet, og konsekvensen er at vi må importere arbeidskraft i stor grad fra eksempelvis Polen, Litauen, Estland og Tyskland. I vår landsdel er rekrutteringa til murer- og betongfaget mest kritisk. Dette er små "nisjefag" hvor det erfaringsmessig har vist seg svært vanskelig (økonomisk/faglig/rekrutteringsmessig) å etablere et langsiktig ordinært tilbud innenfor den offentlige videregående skolen – disse tilbudene finnes nesten ikke innenfor videregående skole i landsdelen. Rekrutteringa til disse fagene skjer i større grad fra næringa sjøl ved at ungdom som rekrutteres inn, blir motivert til å skaffe seg denne fagutdanninga.

Tilbudene innenfor videregående skole byggfag er meget begrenset i landsdelen – dette skyldes blant annet mange små lokalsamfunn uten tilstrekkelig elevgrunnlag til et slikt tilbud. Situasjonen vil bli ytterligere forsterket i årene fremover som en følge av at ungdomsårskullene reduseres med 20 % (SSB) i årene fremover.

Dette er bakgrunnen for at bransjen i landsdelen gjennom NESO etablerte denne skolen som et supplement til det ordinære offentlige skoletilbudet.

På denne bakgrunn vil NESO derfor komme med følgende høringsuttalelse i forslag til endringer i friskoleloven:

2.2 Merknader til lovforslagene

Generelt

NESO er generelt meget positiv til de foreslåtte endringene og særlig positiv til forslaget om at videregående skoler i yrkesfag kan godkjennes.

Pkt. 1.2 Behovet for endringer

Departementet ber om vårt syn på om det bør åpnes for at friskoler skal kunne tilby yrkesfagopplæring basert etter alternative gjennomføringsmodeller (vekslingsmodeller). Som det fremgår ovenfor, har vi drevet slik skole basert på vekslingsmodeller i 5 år med meget gode resultater. Vi er selvsagt meget positiv til at det bør åpnes for dette.

Videre ber Departementet ber om vårt syn på om private skoler som tilbyr yrkesfaglig opplæring skal gis anledning til å tilby Vg3 for elever som ikke får læreplass. Vi er meget positiv til at det åpnes for en slik mulighet selv om vi ikke tilbyr dette nå. Dersom det åpnes for dette, vil vi blant annet kunne tilby Vg3 for yrkeshemmede eller andre som sliter med å komme inn i arbeidslivet.

Pkt. 3 Godkjenningsordningen

§2 – 1

I ordlyden heter det blant annet: *«Ein skole skal ikkje få godkjenning dersom etableringa vil medføre negative konsekvensar for det offentlege skoletilbodet eller andre særlege grunnar tilseier at skolen ikkje bør godkjennast.»*

Vi tror at mange fylkeskommuner i utgangspunktet vil være negativ til friskoler innenfor yrkesfag – dette er jo deres ansvarsområde nå. Vi mener derfor at de vil kunne finne noen negative konsekvenser dersom en leter med «lys og lykt» eller er prinsipielt imot friskoler. Vi viser også til side 15/16 i høringsnotatet hvor Departementet legger vekt på at det må være en kvalifisert terskel for dokumentasjon av mulige negative konsekvenser. Vi mener at formuleringen i lovforslaget i praksis vil innebære at Fylkeskommunene vil kunne hindre etablering av nye skoler. Vi foreslår derfor at setningen tilføres ordet «betydelige» konsekvenser slik at ordlyden blir:

*«Ein skole skal ikkje få godkjenning dersom etableringa vil medføre **betydelige** negative konsekvensar for det offentlege skoletilbodet eller andre særlege grunnar tilseier at skolen ikkje bør godkjennast.»*

NESO støtter for øvrig departementets forslag til innføring av nytt grunnlag i §2 – 1;

h) videregående opplæring i yrkesfag

Vår skole vil passe godt inn i dette grunnlaget.

Pkt. 6 Inntak av elever

Inntak av elever ved NESOs Læringskole skiller seg fra inntak ved ordinære videregående skoler på den måten at elevene ikke blir tildelt skoleplass før signert lærekontrakt med en godkjent lærebedrift foreligger. Dette er ikke vurdert i lovforslaget og vi ber om at denne muligheten innarbeides

Elever fra hele landet søker om skoleplass. NESO bistår alle søkere med informasjon og bistand om hvordan de går frem for å finne lærebedrifter. For de av søkerne som lykkes med å inngå godkjent lærekontrakt formaliseres opptaket ved NESOs Læringskole. Elevene går da i gang med sin samlingsbaserte teoriopplæring i kombinasjon med omfattende praksis / produksjon i lærebedriften.

NESO forutsetter at denne metoden for inntak ved skolen vil kunne gjennomføres som privatskole etter denne nye loven – regulert i skolens eget inntaksreglement hvor søkermassen prioriteres etter gjeldende praksis omtalt i Udir 05-2010.

Pkt. 7 Inntak av voksne

Næringslivets behov for faglært arbeidskraft er mye større enn tilgangen og i byggebransjen er behovet prekært. Nedadgående søkertall til byggfaglige utdanningstilbud, høyt frafall av elever ved videregående skoler har i en kombinasjon med et generelt høyt aktivitetsnivå i byggebransjen ført til en høy grad av innleie og bruk utenlandsk arbeidskraft med de utfordringer dette fører med seg. Det er et reelt behov for å øke andelen norske fagarbeidere i bransjen og næringslivet er villige til å finansiere slik opplæring på egen hånd.

Vekslingsmodellen er godt tilpasset både voksne og unge elever ettersom den kombinerer utdanningen og praksis med utgangspunkt i hjemstedet for den enkelte elev. For voksne elever vil de kunne ta utdanning samtidig som de er i arbeid og dermed fortsatt kunne forsørge seg selv / familie i en opplærings situasjon.

Mange voksne på vår skole er «uten rett» og vi synes det er svært viktig og riktig å tilby de en fagutdanning. Vi antar at mange ikke ville ha oppnådd fagutdanning uten vårt tilbud. For oss er det derfor helt uforståelig at myndighetene skal legge hindringer i vegen for dette – myndighetene burde i stedet stimulere alle krefter som vil bidra til at flere voksne får mulighet til å ta en fagutdanning.

Vi er derfor sterkt imot forslaget om at private skoler ikke kan ta inn voksne elever med / uten rett. Vi mener at det i den nye friskoleloven må være tillatt for friskoler å kunne tilby slik opplæring for voksne både med og uten rett. Man kan eventuelt vurdere redusert tilskudd til voksne uten rett.

Pkt. 10 Skolevirksomhet, bruken av skolepenger og statstilskudd, tilsyn, reaksjonsformer mv.

10.3.6 Registrering i enhetsregisteret

I lovforslaget fremgår det at «skolen må være registrert i Einingsregisteret før det vert søkt om godkjenning».

NESO er av den oppfatning at det må være tilstrekkelig at skolen må være registrert i enhetsregisteret først etter godkjenning av friskolen foreligger og senest før oppstart. Det vil være et unødvendig spill av ressurser dersom dette pålegges i en søkefase – eksempelvis dersom søker ikke får godkjenning er dette helt bortkastet,

Vi håper våre uttalelser til forslag til endringer kan ivaretas på en positiv måte for oss og andre bransjeorganisasjoner i tilsvarende situasjon og stiller oss selvsagt til disposisjon for utdypende kommentarer om ønskelig.

Med vennlig hilsen
NESO

Ruben Jensen
Adm. direktør
e-post: ruben@neso.no

Jack Johnsen
kompetanseleder (sign.)

Vedlegg:

- Kopi fra Stortingsmelding nr.28: «*Gode bygg for et bedre samfunn. Ein fremtidsretta bygningspolitikk.*»
- *Diverse media klipp om vår skole*

DET KONGELEGE
KOMMUNAL- OG REGIONALDEPARTEMENT

Meld. St. 28

(2011–2012)

Melding til Stortinget

Gode bygg for eit betre samfunn

Ein framtidsretta bygningspolitikk

3.5 Meir relevant opplæring i byggsektoren

3.5.1 Utfordringane når det gjeld kompetanse

Tilgangen på arbeidskraft med riktig kunnskap og kompetanse er avgjerande for korleis byggjenæringa presterer. Næringa har i utgangspunktet ei arbeidskraft med relevante kvalifikasjonar. Over 60 prosent har fagbrev, medan 20 prosent har høgare utdanning.³ Næringa har likevel store utfordringar knytte til kompetanse.

Byggjenæringa er særleg uroleg for rekrutteringa til grunnopplæringa og etter- og vidareutdanninga i byggfaga. Talet på søkjarar til vidaregåande opplæring innanfor bygg- og anleggsgfag har gått nedover. Fråfallet av dei som begynner på slik opplæring, er dessutan svært høgt. Ei av fleire forklaringar kan vere at opplæringa ikkje er relevant nok for yrkeslivet. I ei Fafo-undersøking kjem det fram at over halvparten av byggjebedriftene meiner kvaliteten på lærlingar som kjem rett frå vidaregåande skule, er dårleg eller svært dårleg.⁴

³ Bygballe, L. og Golden, E. (2011): *En kunnskapsbasert bygg-, anlegg- og eiendomsnæring*, BI-rapport nr. 2/2011.

⁴ Andersen, R.K. og Jordfald, B. (2010): *Arbeidstakere i byggenæringen*, Fafo-rapport 2010:25.

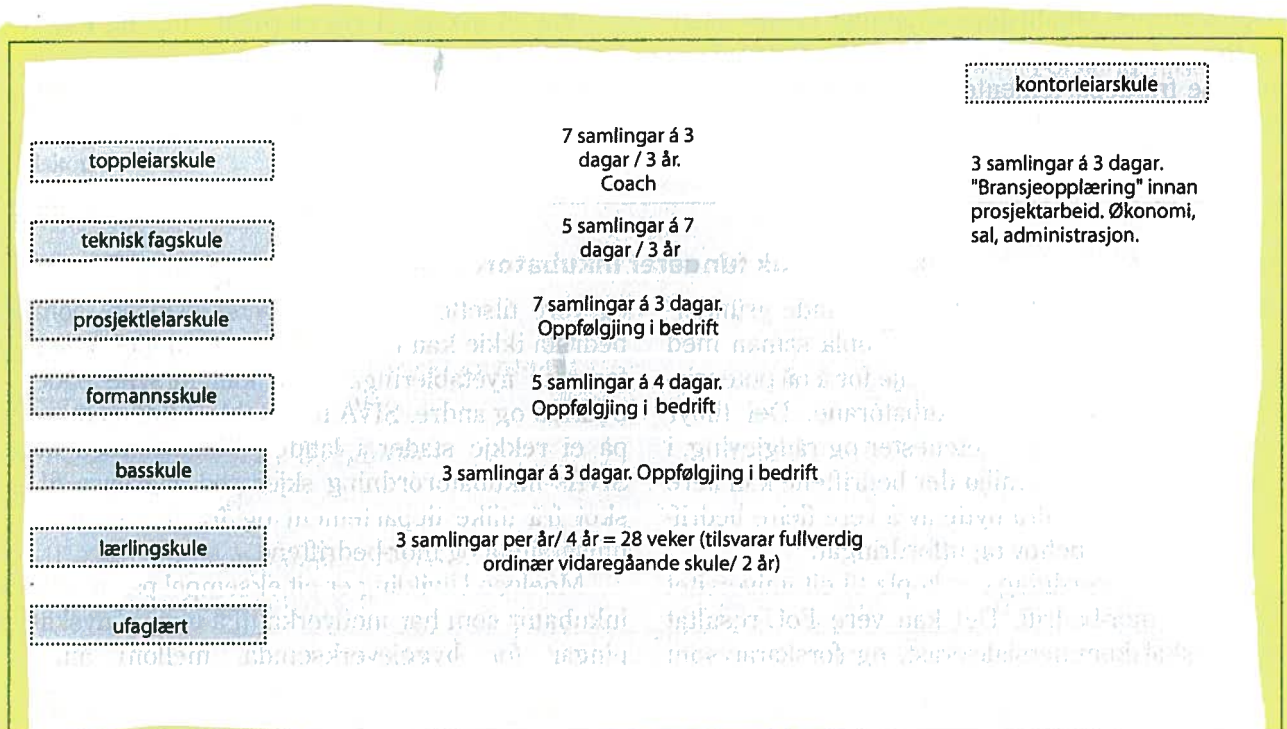
Fagleg oppdatering på nye byggjemetodar og -teknikkar

Over 2/3 av alle bedrifter som er knytte til Byggenæringens Landsforening, opplyser at dei driv systematisk etterutdanning av dei tilsette, og at dei sender dei tilsette på kurs, med sertifiseringskurs som eit av dei viktigaste. Den viktigaste metoden for kompetanseheving i bedriftene skjer gjennom læring i det daglege arbeidet (learning by doing).

Det manglar gode nok tilbod til handverkarar og andre grupper om «fagleg påfyll» for å oppdatere seg på nye teknikkar og metodar som mellom anna følgjer av nye krav frå styresmaktene. Men ulike profesjons- og næringsorganisasjonar har kurs- og opplæringstilbod til sine medlemsbedrifter. Eit eksempel er vist i figur 3.3.

Kunnskap om tradisjonelle byggjeteknikkar

I dag er det for få handverkarar som har kunnskapar om tradisjonelle byggjeteknikkar, og kunnskap om desse byggjeteknikkane er ofte avgjerande når freda og verneverdige bygg skal rehabiliterast. Verken dagens byggjenæring eller etablerte etter- og vidareutdanningstilbod klarer å dekkje dette behovet godt nok.

Figur 3.3 Døme på opplæringstilbod henta frå NESO (Nordnorske Entreprenørers Service-Organisasjon)

Boks 3.5 Blakstadmodellen – elevar byggjer kommunale passivhus

Froland kommune i Aust-Agder hadde behov for fire småhus til vanskelegstilte. Bustadene får passivhus-standard og full universell utforming. Elevane ved Blakstad vidaregåande skule byggjer bustadene på oppdrag frå kommunen. Pilotprosjektet har tre hovudelement:

- Kommunen får rimelege kvalitetshus til bustadsosiale føremål.
- Miljøhusa brukar nesten ikkje straum og er universelt utforma.
- Framtidige husbyggjarar (elevane) lærer å byggje med framtidas standard, noko som gjev eit kompetanselyft for skulen, og elevane blir etterspurde på arbeidsmarknaden.

Det første huset stod ferdig i mars 2011, og dei tre neste blir klare i 2012.

Blakstadmodellen er eit samarbeidsprosjekt mellom Froland kommune, Blakstad vidaregåande skule, Universitetet i Agder og Husbanken Region sør. Målet er at modellen enkelt skal delast med andre kommunar og vidaregåande skular rundt om i landet.

Vidare starta regjeringa i 2010 prosjektet Ny GIV, eit treårig prosjekt med det mål å etablere eit varig samarbeid mellom stat, fylkeskommunar og kommunar for å gje elevane betre føresetnader for å fullføre vidaregåande opplæring. Første året med Ny GIV har gjeve 2 300 ungdommar intensivopplæring i lesing og rekning på slutten av 10. klassesteg. I 2013 skal alle skular med ungdomssteg og alle vidaregåande skular inviterast inn i prosjektet.

For å gjere fellesfag som norsk, engelsk og matematikk meir relevante for yrkesfagelevar blei det sett av 10 millionar i 2011 til å gje lærarane meir kompetanse og utvikle nye læremiddel for yrkesretting av fellesfag.

Evalueringa av Kunnskapsløftet blir ferdigstilt i 2012 og vil danne grunnlag for ei stortingsmelding i 2013. Å styrkje statusen for yrkesfag vil stå sentralt i den nye stortingsmeldinga. Ut over resultatane frå evalueringa vil arbeidet med meldinga leggje vekt på korleis skular, elevar og arbeidsliv betre kan bidra til å organisere opplæringa på meir fleksible måtar innanfor både skule- og bedriftsopplæringa. Føremålet vil vere å redusere fråfall og bortval av dei praktiske faga.

Boks 3.6 Læringskule

NESO (Nordnorske Entreprenørers Service-Organisasjon) har i samarbeid med Nordland fylkeskommune etablert ein eigen læringskule. Skulen blir organisert med tilsetjing i bedrift, teorisamlingar i Svolvær og oppfølging i etterkant i bedrifta. Elevane kjem frå bedrifter i heile Nord-Noreg og mottek løn under utdanninga og får mykje praksis.

Læringskulen byrja hausten 2009 og utdannar handverkarar innanfor faga tømrar, betongarbeidar, murar og taktekkjar. Skulen er spesielt retta mot elevar som ynskjer meir praksis under utdanninga. Skulen er samlingsbasert med tre årlege teorisamlingar på totalt sju veker i året i fire år, og elevane får då fullverdig Vg1 og Vg2, som tilsvarar ordinær vidaregåande skule. Skulen blir avslutta med fagbrev etter fire års opplæring.

Læringskulen er tilgjengeleg for alle som ynskjer å utdanne seg til arbeid i byggjebansjen. Mange lærlingar kjem rett frå grunnskulen, mens andre anten er under omskolering eller ynskjer å formalisere erfaringane sine frå bransjen gjennom teorisamlingar på skulen i kombinasjon med lærlingkontrakt. Det er også mogleg å hospitere i einskildfag ved læringskulen.

Rekrutteringsbehov og lærlingar

Byggjenæringa har engasjert seg for å gjere grunn- og vidareutdanninga i byggfaga meir relevant for dei behova næringa har, og for å sikre framtidig rekruttering. Byggenæringens Landsforening (BNL) har etter ei utgreiing av temaet i regi av Byggekostnadsprogrammet utarbeidd eit framlegg til revidering av rammeplanen. Det blir hevda at BNLs medlemsbedrifter treng til saman opptil 9 000 nye handverkarar kvart år, men får berre om lag 2 500 frå vidaregåande opplæring. Framlegget sikta mot å auke rekrutteringa til byggjenæringa og gje elevane kompetanse som er meir tilpassa den situasjonen dei vil møte på byggplassen. Initiativet er spela inn for Faglig råd for bygg og anleggsteknikk.

På vegen fram mot fagbrev skal eleven få praktisk opplæring på ein arbeidsplass. Læringsordninga generelt og i byggfaga spesielt er under debatt. Nokre bedrifter hevdar at det ikkje løner seg å ta inn lærlingar fordi dei kan for lite, medan

andre satsar medvete på lærlingar for å sikre seg framtidig kompetent arbeidskraft. Samspelet mellom skulebasert og arbeidsplassbasert opplæring er viktig. Samtidig er det klart at næringa sjølv har eit ansvar for å leggje til rette for framtidig rekruttering, mellom anna ved aktiv bruk og god oppfølging av lærlingar. Fleire burde ha interesse av erfaringane frå «læringskulen» som NESO har utvikla saman med dei regionale undervisningsstyresmaktene, sjå boks 3.6.

Regjeringa vil:

- Regjeringa vil saman med Faglig råd for bygg og anleggsteknikk og Samarbeidsrådet for yrkesopplæring betre kvaliteten i grunnopplæringa og sikre byggjenæringa kvalifisert arbeidskraft, mellom anna ved at fleire tek fagbrev.

3.5.3 Etter- og vidareutdanning skal systematiserast

Byggjenæringa er i kontinuerleg omstilling mellom anna som følge av forskriftsendringar og nye kvalitetskrav. Ein føresetnad for lønsame omstillingar er omstillingsdyktige arbeidstakarar som kan ta i bruk ny kunnskap, og som kan bruke kompetansen sin på nye område.

Verksemdene har sjølv ansvar for å sørge for ei opplæring som er grunngeve i behovet for kompetanse i verksemdene. I dag står verksemdene i samarbeid med leverandørar for over halvparten av opplæringa i norsk arbeidsliv. Det er grunn til å tru at arbeidsplassen vil få ei viktigare rolle som læringsplass, fordi verksemdene i stadig større grad har spisskompetanse som ikkje finst i utdanningsinstitusjonane.

Gjennom Kompetansereforma frå 1999 ynskte styresmaktene å utvikle ein velfungerande marknad for etter- og vidareutdanning gjennom tiltak retta mot både tilbodssida og etterspørselssida. Erfaringane frå reforma viser likevel at innføring av rettar ikkje har vore nok til å auke dei vaksne si deltaking i grunnopplæringa i særleg grad. På universitets- og høgskulenivå har talet på vaksne studenter derimot auka.

Det er behov for å forbetre tilbodet om etter- og vidareutdanning innanfor byggfaga både for å utvikle spesialkompetanse på utvalde tema, mellom anna i samband med utbetring av freda og verneverdige bygg (sjå tekstboks 3.7), og for å kunne oppdatere prosjekterande og utførande på nye metodar og teknikkar etter kvart som dei ligg føre.

Lågenergiprogrammet

Lågenergiprogrammet er eitt døme på korleis byggjenæringa og styresmaktene har gått saman for å påskunde betre kompetanse om energieffektivisering i bygg hos aktørane i byggjenæringa. Programmet er tiårig og blei oppretta i 2007 som eit samarbeid mellom Byggenæringens Landsforening, Arkitektbedriftene, Husbanken, Enova, Direktoratet for byggkvalitet, Noregs vassdrags- og energidirektorat og Statsbygg. Frå 2013 blir administreringa av Lågenergiprogrammet flytta frå Olje- og energidepartementet til Kommunal- og regionaldepartementet.

Programmet har to innsatsområde: Kompetanseheving i byggjenæringa og førebileteprosjekt. Målet er å medverke til at den norske byggjenæringa blir leiande i Europa når det gjeld å byggje energi- og miljøvenlege bygg, og at det innan 2017 blir bygd ein stor prosentdel passivbygg i Noreg. Programmet har mellom anna utvikla eit kursopplegg om energirehabilitering for tømrarar og murarar. Kurset er ein del av Byggmeisterforbundets kurstilbod og blir heldt over heile landet. Mellom fleire andre initiativ har Lågenergiprogrammet utvikla kursmodular i passivhusbygging for alle aktørar i byggjenæringa der dei ulike modulane blir stilte til disposisjon for næringa. Lågenergiprogrammet er samstundes prosjektleiar for den norske oppfølginga av «Build Up Skills» i Noreg, jf tekstboks 3.8. Erfaringane med Lågenergiprogrammet er gode og programmet vil bli knytt opp til Bygg21.

Næringa har allereie mange tilbod som skal dekkje behovet for etterutdanning, både bedriftsinterne tilbod og tilbod organiserte gjennom bransjeorganisasjonar. Det kan vere mykje å hente på meir tverrfagleg samarbeid mellom organisasjonane. Næringa kan, om det er føremålstenleg, utvikle eigne kvalitetskrav til medarbeidarane sine.

Dei siste 20 åra har kompetansopolitikken utvikla seg gjennom to- og trepartssamarbeid mellom organisasjonane i arbeidslivet og utdannings- og arbeidsmarknadsstyresmaktene. Regjeringa vil heile tida vere i dialog med partane i arbeidslivet om etter- og vidareutdanning, innanfor rammene av gjeldande regelverk og ansvarsdeling. Regjeringa legg opp til at dette blir drøfta vidare i Bygg21.

KE DET GÅR: «Derfor vil nok Hauan bli brukt av de aller fleste på Helgeland» SIDE 2

Lokalavisa i polarsirkellandet

RanaBlad

TIRSDAG 30. DESEMBER 2014

MO I RANA NR 301/112. ÅRGANG
LØSSALG KR 30,-

RØRLEGGER / ELEKTRIKER?

Alle tjenester – ett nummer

75 12 77 77

www.haaland.no

Nyheter

Fest for alle generasjoner

Sølvi Ulvestad og Mo menighet stiller hvert år til juletreffest i byen. – Vi ønsker at barn og unge skal få oppleve en gammel juletradisjon på tvers av generasjoner. **SIDE 6 OG 7**

Kultur

Hedrer soprandronning

Gjennom «Utvalgt» Får vi et innblikk i Kristen Flagstads kontrastfulle univers. Nina Bendiksen hedrer soprandronningen 80 år etter hennes debut. **SIDE 10 OG 11**

Sport

Jobber seg mot toppen

Mathias Høgås (16) vil bli en av landets beste på twintip-ski. Derfor begynte ytraværingen på Norsk Toppidretts gymnas på Lillehammer i høst. Nå er han hjemme på ferie. **SIDE 12 OG 13**

Godtfolk

Caroline Haaberg

Kristensen fyller sju år i dag. Vi gratulerer Caroline og alle andre jubilarer. **SIDE 18-20**

Les mer: www.ranablad.no

UNDER TI PROSENT FRAFALL I NESOS LÆRLINGSKOLE

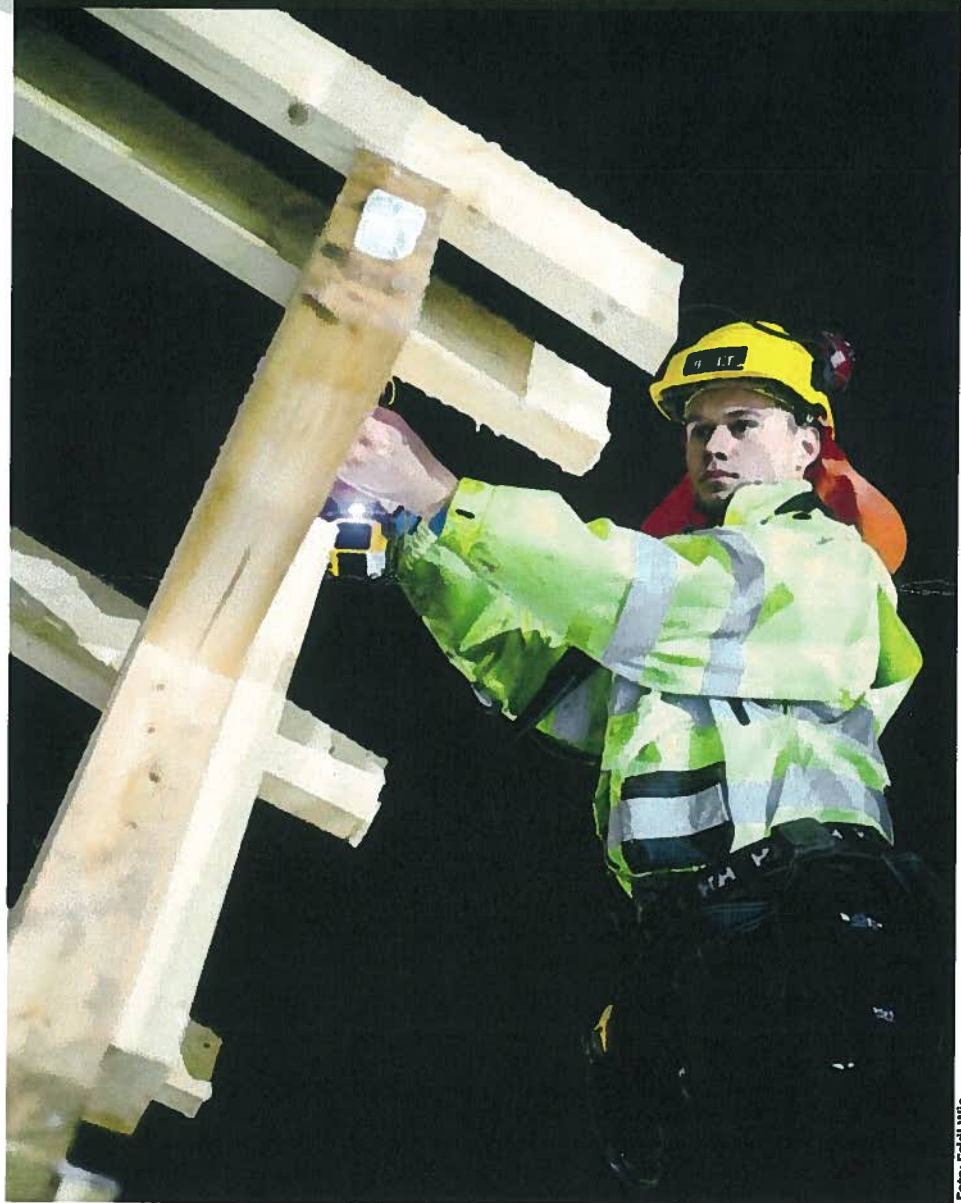

Foto: Eskil Wie

Ren lærlingskole motvirker frafall

Byggfagene i den offentlige skolen sliter med frafall over 40 prosent. For Gøran Fagerli var en fire års

lærlingskole løsningen. I fire år på Bolt har all tid vært konsentrert om det han skal bli. **SIDE 4 OG 5**

7 04 3830 00002 7

Fjellreinen liker seg ikke i nord

KORVAALD/NORSK-NESJE: På iherdsstall for å berge arden, men det er stort sett i sør Norge be-stander fjellreinen. I nord er det allerede svært store deler av fjellreinen som er døde eller nær dødd. I tillegg sliter den med å finne seg til rette i de nedfrosne delene av landet, hvor situasjonen er avhengig av vinterens hardhet på snø og is. Fjellreinen er avhengig av å finne seg til rette på snø og is. Fjellreinen er avhengig av å finne seg til rette på snø og is.

Front mot front-kollisjon

REINA/ARNE: Politiet ble i går formidlet at det er en kollisjon mellom to trafikkløpere. Politiet ble formidlet at det er en kollisjon mellom to trafikkløpere. Politiet ble formidlet at det er en kollisjon mellom to trafikkløpere.

Økonomisjefen sier opp

BANA: Økonomisjefen i ledelsen i sentrale strategier, Linda Lurås, har sagt opp sin stilling i Rana. Lurås har vært i stilling i Rana i flere år. Hun har vært i stilling i Rana i flere år.

E6 ble stengt i fem timer

HELVÅGEN: I går var E6 stengt fire timer på grunn av en kollisjon mellom to lastebiler. Kollisjonen skjedde på E6 mellom to lastebiler.

ALTERNATIV YRKESOPPLÆRING GJENNOM FIRE ÅR LÆRLINGTID OG TEORISAMLINGER

Læringskolen
 ● Læringskolen innen bygg og anlegg er et samarbeidsprosjekt mellom Nordnorske Entreprenørers Service-Organisasjon (NESO) og Nordnorske Yrkesopplæringsråd og Nordnorske Yrkeskommuner.
 ● Læringskolen utdanner håndverkere i treverk, tegl, murer, betong, mur og tak, og utdanner til bygg og anlegg.
 ● Skolen er over fire år. Den er etablert i samarbeid med byggherreindustrien i Rana og i samarbeid med byggherreindustrien i Rana og i samarbeid med byggherreindustrien i Rana.
 ● Skolen tilbyr utdanning til elever som er interessert i bygg og anlegg. Skolen tilbyr utdanning til elever som er interessert i bygg og anlegg.
 ● Skolen tilbyr utdanning til elever som er interessert i bygg og anlegg. Skolen tilbyr utdanning til elever som er interessert i bygg og anlegg.

Under ti prosent frafall

SVOLVER/RANA: Mens yrkesfagene i hele Norge sliter med frafallsprosenter rundt 50, så fullfører nesten alle NESOs lærlinge-skole.
 ● I løpet av året har det vært en stor oppslutning til lærlingeplassen. Dette skyldes blant annet at det er mange som ønsker å lære seg faget gjennom praksis.
 ● Det er også viktig at det er mange som ønsker å lære seg faget gjennom praksis. Dette skyldes blant annet at det er mange som ønsker å lære seg faget gjennom praksis.

40 prosent faller av

REINA: 40 prosent faller av i løpet av utdanningen i byggingen. Dette skyldes blant annet at det er mange som ønsker å lære seg faget gjennom praksis.
 ● Det er også viktig at det er mange som ønsker å lære seg faget gjennom praksis. Dette skyldes blant annet at det er mange som ønsker å lære seg faget gjennom praksis.

40 prosent faller av

REINA: 40 prosent faller av i løpet av utdanningen i byggingen. Dette skyldes blant annet at det er mange som ønsker å lære seg faget gjennom praksis.
 ● Det er også viktig at det er mange som ønsker å lære seg faget gjennom praksis. Dette skyldes blant annet at det er mange som ønsker å lære seg faget gjennom praksis.

40 prosent faller av

REINA: 40 prosent faller av i løpet av utdanningen i byggingen. Dette skyldes blant annet at det er mange som ønsker å lære seg faget gjennom praksis.
 ● Det er også viktig at det er mange som ønsker å lære seg faget gjennom praksis. Dette skyldes blant annet at det er mange som ønsker å lære seg faget gjennom praksis.

- Jeg har vært ekstremt frustrert

RANA: Gørnan Fagerli har gått fra å være en glad gutt til å være en frustrert mann. Han har vært ekstremt frustrert på grunn av problemer med arbeid og økonomi.
 ● Fagerli har gått fra å være en glad gutt til å være en frustrert mann. Han har vært ekstremt frustrert på grunn av problemer med arbeid og økonomi.

RANA: Gørnan Fagerli har gått fra å være en glad gutt til å være en frustrert mann. Han har vært ekstremt frustrert på grunn av problemer med arbeid og økonomi.
 ● Fagerli har gått fra å være en glad gutt til å være en frustrert mann. Han har vært ekstremt frustrert på grunn av problemer med arbeid og økonomi.

RANA: Gørnan Fagerli har gått fra å være en glad gutt til å være en frustrert mann. Han har vært ekstremt frustrert på grunn av problemer med arbeid og økonomi.
 ● Fagerli har gått fra å være en glad gutt til å være en frustrert mann. Han har vært ekstremt frustrert på grunn av problemer med arbeid og økonomi.

RANA: Gørnan Fagerli har gått fra å være en glad gutt til å være en frustrert mann. Han har vært ekstremt frustrert på grunn av problemer med arbeid og økonomi.
 ● Fagerli har gått fra å være en glad gutt til å være en frustrert mann. Han har vært ekstremt frustrert på grunn av problemer med arbeid og økonomi.

ESBILT/WIS: Læringskolen ble etablert i et samarbeid mellom NESO, Nordnorske Entreprenører og Aust-Lofoten fylkeskommune og Aust-Lofoten videregående skole i 2009. Dette skyldes blant annet at det er mange som ønsker å lære seg faget gjennom praksis.
 ● Læringskolen ble etablert i et samarbeid mellom NESO, Nordnorske Entreprenører og Aust-Lofoten fylkeskommune og Aust-Lofoten videregående skole i 2009.

ESBILT/WIS: Læringskolen ble etablert i et samarbeid mellom NESO, Nordnorske Entreprenører og Aust-Lofoten fylkeskommune og Aust-Lofoten videregående skole i 2009. Dette skyldes blant annet at det er mange som ønsker å lære seg faget gjennom praksis.
 ● Læringskolen ble etablert i et samarbeid mellom NESO, Nordnorske Entreprenører og Aust-Lofoten fylkeskommune og Aust-Lofoten videregående skole i 2009.

ESBILT/WIS: Læringskolen ble etablert i et samarbeid mellom NESO, Nordnorske Entreprenører og Aust-Lofoten fylkeskommune og Aust-Lofoten videregående skole i 2009. Dette skyldes blant annet at det er mange som ønsker å lære seg faget gjennom praksis.
 ● Læringskolen ble etablert i et samarbeid mellom NESO, Nordnorske Entreprenører og Aust-Lofoten fylkeskommune og Aust-Lofoten videregående skole i 2009.

ESBILT/WIS: Læringskolen ble etablert i et samarbeid mellom NESO, Nordnorske Entreprenører og Aust-Lofoten fylkeskommune og Aust-Lofoten videregående skole i 2009. Dette skyldes blant annet at det er mange som ønsker å lære seg faget gjennom praksis.
 ● Læringskolen ble etablert i et samarbeid mellom NESO, Nordnorske Entreprenører og Aust-Lofoten fylkeskommune og Aust-Lofoten videregående skole i 2009.

99 Det blir mye enklere å
skjønne hva lærerne snak-
ker om når man har prøvd og
feilet litt på egen hånd først.

Magnus Næren, elev ved Læringskolen

Magnus var lei skolebenken:

Lærer med hendene

I Svolveær har noen reformert yrkesutdanningen.
For på Læringskolen starter elevene rett i bedrift,
og tar teorien i bolker underveis.

Teori og jobb i tillegg. Skole i Svolveær

ROYALT BESØK: I fjor høst besøkte HM Kong Harald Læringskolen for å se hvordan modellen med praksis fra første dag fungerer. Kongen slo opp latterdora flere ganger under samtalen med avdagsselev Odd Magne Fagerland fra Herstad (tv), som påsto at puss av mur var som kunst å regne. Til venstre for kongen står direktør Ruben Jensen i NESO, rektor Hugo Bjørnstad helt til høyre.

Foto: NESO

Læringskolen:

- Spesialt rettet mot elever som ønsker mer praksis under utdanningen
- Tre samlinger i året - totalt 28 uker som tilsvarende ordinær videregående skole
- Vg1 og Vg2
- Fagbrev i tømrer, betong og murer
- De fleste elevene kommer rett fra grunnskolen, men det er også åpent for dem som vil omskolere seg eller hospitere.
- Drøyt 70 elever, som tilsvarende 10 prosent av alle byggfageløvere i Nord-Norge
- Drives av NESO (Nordnorske Entreprenørens Service-Organisasjon)

Reform 94

- Reformen bestemte at ungdommer som fullførte grunnskolen våren 1994 eller senere, hadde rett til en videregående opplæring i 3 år. Reformen la strukturen i videregående utdanning fram til reformen ble avvist av neste store reform, Kunnskapsloftet, som ble innført i 2006.
- Reformen har ofte blitt kritisert for å teoretisere yrkesopplæringen, noe som har ført til stort frafall blant elever som er svake i teori.

Vi snakker om fravær i promille. Bråk i klasserommet eksisterer ikke.

Remi Hanssen, NESO

Magnus skryter av oppfølgingen han får gjennom Læringskolen, og sier det fungerer veldig bra å ta teorien i bolker underveis i det fire år lange løpet fram mot fagbrevet.

– Det blir mye enklere å skjønne hva lærerne snakker om når man har prøvd og feilet litt på egen hånd først, mener han.

Lønnet utdannelse

Null studiefin. Lønn på minst 560.000 kroner over fire år. Bor hjemme hos mor og far. Det er ikke rart at Magnus smi-

ler om kapp med vårsola mens han sager lister. I dag jobber han selvstendig, og fører logg over alt arbeidet han gjør for kunden. Hvis han og resten av kollegene er effektive, vanker det nok bonus i år også.

Snitt på 5,7

Læringskolen ble startet av bransjeforeningen NESO i 2009 for å gi medlemsbedriftene bedre tilgang på læring og resultatene i en klasse for seg.

– Mange tror at vi fanger opp verstin-

Lærerne på videregående var ikke like oppdaterte på nye metoder og produkter som de som underviser her på Læringskolen.

Stine Therese Pedersen Tommerbakk, elev ved Læringskolen

gene som ikke orker å gå rett på to år med teori. Det stemmer ikke, for vi har flinke og motiverte elever. Snittet ved fra NESOs nettverk i byggebransjen, ligger på 5,7. Et nesten flaut godt resultat, sier Remi Hanssen. Sammen med Frank Vegar Esperøy har han ansvar for å følge opp lærlingene - både når de er på samling og mens de er ute i bedrift.

Tar 2 år på 28 uker

Det er tre samlinger i året på tilsammen 7 uker. I løpet av 28 uker klarer de å

klemme inn hele pensum på Vg1 og Vg2. Lærerektene blir hentet fra Aust-Lofoten og motiverte elever. Snittet ved fra NESOs nettverk i byggebransjen, I tillegg til ordinært pensum, får lærlingene verdifulle kurs i mellom annet stillasbygging, varmt arbeid og sikker bruk av arbeidsutstyr.

Full kontroll

Læringskolen har lønnsansvar på samling, og fravær gir trekk i lønn. Men hitil til har ikke dette vært noe problem.

– Vi snakker om fravær i promille,

Bråk i klasserommet eksisterer ikke. Lærerne på videregående er nok litt misunnelige på oss som har så god kontroll, sier Remi stolt.

Ingen bøjas

Når lærlingene er på samling, stilles det strenge krav til disiplin og at de møter opp til undervisning.

– Bedriftene betaler for driften av hele skolen. Dette er svært kostbart, og da nytter det ikke å komme hit til Svolve for å spille bøjas. Det hender at noen har forsover seg, og da er vi raske

TOPPKARAKTERER: 18 elever var oppe til eksamen i vår, og av disse fikk 13 karakteren 6. Snittkarakteren ble den samme som i fjor - 5,7. Her ser vi Torbjørn P. Rasmussen og Fred Odin Håheim (t.h.) i full sving i tverrfaglig praktisk eksamen.
Foto: NESO

nede i rorbua for å dra dem opp av dyna, sier Remi.

Potetbinger og frafall

Mens yrkesskoler i Nord-Norge sliter med et frafall på over 50 prosent, er det rundt 10 prosent som dropper ut fra Læringskolen.

- Vi ser at frafallet i den offentlige skolen er veldig stort mellom andre og tredje året. Det slipper vi her. Nøkkelen til å få så mange gjennom, er at skolen avsluttes med fagbrev som eksamen. På skolen vår får elevene bryne seg på ordentlige oppgaver. Det er mer motiverende å jobbe med en enebolig enn å jobbe med småting i skolebakgården, som er tilfellet på mange videregående skoler rundt om i landet, sier Remi.

Hoppet av etter ett år

Stine Therese Pedersen Tømmerbakk fra Svolvær begynte på en ordinær tømmererutdannelse ved Vest-Lofoten videregående, men hoppet av etter ett år. Nå er hun snart i mål med fagbrevet.

- Jeg er glad for at jeg byttet skole. Alt var mye slappere på videregående. Lærerne der var ikke like oppdatert på nye metoder og produkter som de som underviser her på Læringskolen, sier hun.

Stine forteller at hun lærer mye av å utveksle erfaringer med lærlingene hun treffer på samlinger også.

- Vi får hørt hvordan det er i andre bedrifter, og diskutert hvordan ting kan gjøres bedre. Man vet også hva lærerne snakker om når man har jobba litt. Da jeg gikk førsteåret på videregående, hendte det ofte at jeg ikke forsto hva lærerne snakket om, fordi jeg manglet praktisk erfaring, sier hun.

Rolf Jørn Karlsen:

Læringskolen er veien å gå

- Det å få til en god veksling mellom skole og arbeidsliv, var noe av det vi foreslo i Karlsen-utvalget. Dersom skoletrøtt ungdom etter 10 år i grunnskolen blir satt til verdiskapning, vil også motivasjonen for å ta teori øke, sier Rolf Jørn Karlsen i Fellesforbundet. Han ledet utvalget som i 2008 foreslo flere tiltak for å bedre kvaliteten i yrkesfagutdanningen.

Karlsen er ikke enig i at det er for mye teori, men teorien er ikke god nok.

- Teorien i fellesfagene norsk, matematikk og engelsk må gjøres let-

NIFU (Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning) peker på at hovedmodellen i fag- og yrkesopplæring med to år i skole og to år i lære skaper et skarpt skille mellom skole og arbeidsliv. For mange elever, og særlig for gutter, blir overgangen fra skole til lære en stor barriere. Dette er også noe av årsaken til at mange faller fra mellom andre og tredje år.

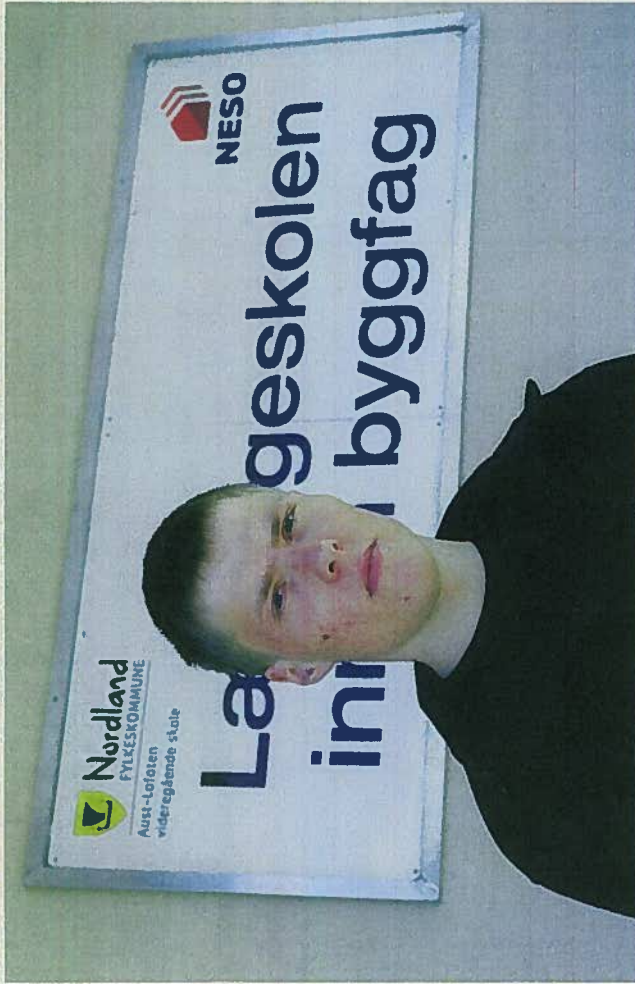
Ved å sette elevene tidlig i kontakt med det praktiske arbeidslivet øker vi forståelsen og motivasjonen for skolefagene. Rapportene tyder på at relevant yrkespraksis tidlig i opplæringen kan være et langt mer effektivt tiltak mot frafall enn brede innganger til fagene på Vg1.

tere tilgjengelig ved å yrkesrette den. Teorien slik den undervises i dag, er den viktigste grunnen til det store frafallet, mener han.

Det er bra at det er noen flaggskip som går foran for å prøve ut nye metoder i yrkesfagutdanningen. Det er fritt fram for flere å gjøre det samme. Man trenger ikke vente på stortingsmeldinger, sier Karlsen.

Foto: Torbjørn Hasås

Simen Rasmussen var skoleleier – nå tar han læringskole gjennom Neso og er glad for at han ikke kom inn på videregående hjemme i Alta.

Lykkes der skoleverket bommer

I Svolvear får lærlingene den opplæringen som hele byggenæringen etterlyser. Nordnorske entreprenører har tatt saken i egne hender, og utdanner håndverkere ved hjelp av praksis og teorisamlinger.

Av Georg Mathisen

De får gode resultater, de er forberedt på virkeligheten på et arbeidsplass – og ikke minst: De fullfører. I løpet av høsten får de første lærlingene svennebrev etter å ha fullført læringskolen i regi av Neso – Nordnorske entreprenørers serviceorganisasjon. Samtidig er over 100 blivende bygghåndverkere igang med opplæringen.

Prekårt

Rekruttering er en av de absolutt viktigste oppgavene våre. Vi må få bedriftene som eier oss, til å forstå hvor viktig dette egentlig er, sier Renni Hansen, kompetansedagleder i Neso.

Han mener at medlemmene er veldig flinke til å se hva som finnes av nye, unge talenter i nærmiljøet. – Men rekruttering er et problem. Det må vi bare ta inn over oss, sier han.

Praksis

Neso har tatt konsekvensen av at det kan være langt til nærmeste videregående skole med riktige fag, og ikke minst av at mange søker seg til bygging og anleggsteknikk nettopp fordi de vil arbeide med hendene sine i stedet for å sitte enda flere år i klasserommet og lære teori. I stedet for å måtte vente enda to år før de kommer ut og får arbeide i praksis, får elever fra hele Nord-Norge tilbud om å gå rett ut i bedrift, og så heller å samles to-tre uker tre ganger i året for å ta teorien.

– Vi lærer mye bedre når vi får kombinere praksis og teori på denne måten. Det er mer motivende å ha samling noen uker i året i stedet for å sitte på skolen dag etter dag, sier Jan-Are Aas. 22-åringen fra Harstad hadde ett år på helse- og sosialfag og et halvt år i murebedrift bak seg da han bestemte seg for å ta svennebrevet som murer. Nå arbeider han hos Nilsen & Haukland i hjembyen. I likhet med stort sett alle de andre som tar lærling-

skolen, er han temmelig trygg på fast jobb etter læretiden, så sant han klarer svennebrevet.

Gode resultater

Statistisk sett kommer han ikke til å ha problemer med det. Resultatene er nemlig svært gode blant Neso-lærlingene.

– Målsætningen vår er å holde fråfallet under ti prosent. Når vi klarer det, er det fordi vi har et godt opplegg for dem som er praktisk anlagt. Også når de kommer ut i lære, er det veldig få som dropper ut. Vi har de samme resultatene, sier Renni Hansen. Han vil helst ikke snakke om den store fraløpsprosenten som andre skoler opplever i byggfagene. – Elevene er motiverte for å få seg et yke og et svennebrev. Og bedriftene har også gjort seg opp en mening om hvem det er de skal satse på og hvem som skal få sjansen til å utdanne seg.

Aust-Lofoten videregående skole i Svolvear har ansvaret for å gjennomføre opplæringen. Hansen

Veikningen mellom teori og praksis er en viktig grunn til at fråfallet på læringskolen er såpass lite.

ledelsen er fornøyd med tilbudet til nå. Jeg har definitivt lært mer her enn dem som har gått på skolen før de kommer ut i lære, sier han, og legger heller ikke skjul på at det fristet å ha lønn under hele opplæringen.

Opplæringen betaler bedriftene for ved hjelp av lærlingsutskuddet fra fylkeskommunen. – Men vi har brukt 2,5 millioner av skolefondet vårt til å utvide tilbudet, forteller Renni Hansen.

Lærer mer

Elevene på læringskolen har variert bakgrunn. Noen kommer rett fra ungdomsskolen, noen har vært innom en bedrift i kortere eller lengre tid. Noen av dem har kommet tilfeldig inn som hjelpearbeidere og vist seg å være fine ungdommer som bedriftene vil satse på. Andre er voksne og skal omskolere seg, eller de kommer fra andre land og ønsker en norsk fagopplæring. Opplæringen er tilpasset hver enkelt, slik at de som allerede har noen av fagene som trengs, kommer seg gjennom på kortere tid. – Men det er viktig å ha noen som kan hjelpe dem som kommer rett fra tendekasse. Det er mer lærerikt å komme rett ut i jobb, sier han. Når han nå starter opp ny klasse til høsten, har han 30 plasser å tilby. Det er fare for at de fylles raskt opp, i tillegg til den vanlige teorien, får elevene også kurs i stillas, varme arbeid, førstehjelp og lift.

– Bedriftene er tidligere og tidligere ute med å skaffe gode kandidater etterhvert som tilbudet blir bedre kjent, sier han.

Samlingene går over to til tre uker, med skole både på lørdager og bevegelige helligdager. Læringskolen bor på robuer i Svolvear, og ettermiddager og kvelder sørger Neso for tilbud om alt fra bowling og

Blivende fagfolk på fjelltur, med utsikt over Henningsvær.

Frank Vegar Espø (til venstre) og Renni Hansen er kompetansedagledere i Neso, og organiserer opplæringen for over 100 bygghåndverkertilfeller.

bilturer til fjellvandring og middager. Med elever helt ned i 16 år, er Hansen berst på ansvaret.

– Jeg er glad for at jeg ikke kom inn på vanlig videregående, sier Simen Rasmussen. Takketil læringskolen fra Alta søkte seg inn på bygg- og anleggsteknikk, men kom ikke inn. I Alta er det kamp om plassene. – Jeg var skoleleier, og dessuten er det mye bedre å dra kammerater som tar tradisjonell videregående skole, forteller at det er kjedelig og for mye teori. Selv er han langt mer motivert, tror ikke svennebrøet vil bli noe problem, og regner med å fortsette hos Proban Takservice når svennebrevet er på plass. – Det er veldig få fagerte takteklere i Nord-Norge. Simen kommer aldri til å bli arbeidsledig. Vi utdanner folk til trygge arbeidsplasser, sier Renni Hansen.

Fakta

Neso – Nordnorske entreprenørers serviceorganisasjon SA

Nord-Norges største uavhengige næringslivsorganisasjon. Overordnet målsetting: Å bedre lønnsomheten i den enkelte bedrift.

85 medlemmerfjølere med tilsammen fem milliarder kroner i omsætning og 2.900 ansatte. Nye medlemmerfjølere las opp etter søknad, og er gjeme entreprenører med fra ti ansatte og oppover.

Består av innkjøpsavdeling, kompetansesavdeling og juridisk avdeling. Kompetansesavdelingen arrangerer læringskole, basisskole, formannsskole, prosjektlederskole, teknisk fagskole og topplederskole, og har hatt over 6.000 deltagere på kurs og skoler siden starten i 1986.

Flott opplegg: HM Kong Harald fikk mange gode demonstrasjoner på hva Læringskolen står for, her ved Odd Magne Fagerland. På bildet ser vi også fra venstre, direktør Ruben Jensen, NESO og til høyre for kongen, rektor Hugo Bjørnstad, Aust-Lofoten vgs.

HM Kong Harald besøkte Læringskolen i Svølver

SVØLVÆR: Hans Majestet Kong Harald stiftet i sommer nærmere bekjentskap med Læringskolen i Lofoten, som har oppsiktsvekkende resultater å vise til - lite frafall og topp karakterer på sitt første kull med avgangselever.

SVENN-ARNT EIKSVEN

Læringskolen har i år uteksaminert 28 elever, der 24 har fått karakteren 6, noe som gir en snittkarakter på 5,7.

- Dette er resultater vi er svært stolte av, sa direktør for NESO, Ruben Jensen, til Hans Majestet Kong Harald. Vi har også minimalt med

frafall. Vi har et mål om at frafallet skal være under ti prosent. Til sammenligning har den offentlige skolen i Nord-Norge et frafall på 45 prosent i byggfagene, opplyste Jensen.

Før orienteringen fikk elever ved Læringskolen demonstrert noen av sine ferdigheter for Kong Harald, som tok seg god tid til å snakke med Læringskolens elever.

Møtet med Læringskolen må ha gjort inntrykk på kongen, ettersom han omtalte besøket i positive ordelag i en tale senere på dagen.

